

การศึกษาและพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพด้วยคู่มือ
การค้นพบอาชีพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ เขตห้วยขวาง
กรุงเทพมหานคร

THE STUDY AND DEVELOPMENT OF CAREER
MATURITY BY USING CAREER DISCOVERY
MANUAL OF THE FOURTH LEVEL-SECONDARY
EDUCATION GRADES 4-6 STUDENTS,
CHUANHONBOMPENT SCHOOL. HUAI KHWANG
DISTRICT, BANGKOK.

★ วิกานดา ชัยรัตน์¹

รองศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา²

อาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ ประการแรกเพื่อศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประการที่สองเพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการใช้คู่มือการค้นพบอาชีพ และประการที่สามเพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะด้านอาชีพของกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้คู่มือการค้นพบอาชีพและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ใช้คู่มือการค้นพบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวุฒิภาวะด้านอาชีพเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพฯ จำนวน 318 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพ คือนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีคะแนนวุฒิภาวะทางด้านอาชีพตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมกลุ่มจำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจวุฒิภาวะทางด้านอาชีพ และคู่มือการค้นพบอาชีพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test และ F – test

¹ นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพ พบว่านักเรียนหญิงมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง และระดับต่ำตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพ พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการใช้คู่มือการค้นพบอาชีพ มีวุฒิภาวะทางอาชีพมีสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้คู่มือการค้นพบอาชีพมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : วุฒิภาวะทางอาชีพ, การค้นพบอาชีพ, อาชีพ

Abstract

The purposes of this research had two folds ; (1) to determine the differences of career maturity by gender, grade level and G.P.A (Grade Point Adverage), and (2) to compare the student's career maturity before and after using career discovery manual. And (3) to compare the career maturity of the experimental group and the control group before and after the experiment. The subjects were 318 students in the Fourth level – secondary education grades 4 - 6 of Chuanhonbompent School, Huai Khwang , Bangkok in 2008. The subjects were 24 students whose scores on career maturity were lower than the percentile ranks of 25. They were randomly divided into two groups which were a control group and an experimental group and each group consisted of 12 students. The results were as follows ; (1) The career maturity of female students were significantly higher than male students at .01 level. The career maturity of the students with high G.P.A score as revealed higher than the students whose G.P.A score were average and low respectively. (2)The career maturity of the students significantly increased before and after using the career discovery manual at .01 level, (3) The career maturity of the students participated in the career discovery manual were significantly higher than those students in the control group at .01 level.

Key Words : Career maturity, Career discovery Manual, Career

ความเป็นมาของปัญหาวิจัย

การแนะแนวอาชีพ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนรู้จักตนเองมีประสบการณ์ มีทักษะในการศึกษาตนเองทางด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพ รู้จักโลกของอาชีพ สามารถนำข้อมูลของตนเองและอาชีพมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียน ชีวิต และอาชีพ (กรมวิชาการ. 1 : 2546) ดังนั้น การเตรียมความพร้อมในการเลือกอาชีพซึ่ง ซูเปอร์ (Super. 1975 : 186) เรียกว่าวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคล คือการที่บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกอาชีพ มีข้อมูลทางอาชีพอย่างเพียงพอ มีความพึงพอใจในการเลือกเป้าหมาย ประเมินตนเอง ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพได้ และซูเปอร์ (Super. 1960 : 8 – 9) ได้แบ่งลักษณะของวุฒิภาวะด้านอาชีพของวุฒิภาวะทางอาชีพ 1 (Vocational Maturity I หรือ VM.I) หมายถึง ระยะเวลาของชีวิต ซึ่งแต่ละบุคคลเป็นอยู่จริงๆ ในช่วงนั้น ซึ่งจะดูได้จากงานพัฒนาการ ซึ่งบุคคลผู้นั้นกำลังปฏิบัติ นำมาสัมพันธ์กับสิ่งที่เขาคาดหวังไว้ว่าเขาจะทำ และวุฒิภาวะทางอาชีพ 2 (Vocational Maturity II หรือ VM.II) หมายถึง พฤติกรรมทางอาชีพ ในลักษณะที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว กล่าวคือ เกิดขึ้นจริงๆ (โดยไม่คำนึงถึงช่วงชีวิตที่คาดหวังไว้) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นจากงานพัฒนาการในช่วงชีวิตขณะนั้น ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้รวมเรียกว่าวุฒิภาวะทางอาชีพอันเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 – ม. 6) หรือนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่จะต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวเพื่องานอาชีพ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยทางอาชีพ ทำให้ผู้วิจัยพบโปรแกรมการค้นพบอาชีพของเอลวูด ชาร์ปแมน (Elwood N. Chapman) ซึ่งเป็นหนังสือที่มีแบบฝึกหัดให้นักเรียนได้ฝึกการวางแผนอาชีพ และเป็นหนังสือที่นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำกัด วัน เวลา และสถานที่ จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจสร้างคู่มือการค้นพบอาชีพให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6) หรือนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตนเองในการพิจารณาวางแผนการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไปเพื่อเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเองให้ตรงกับความสามารถ ความถนัดของตนเอง และเป็นแนวทางในการช่วยเหลือครูแนะแนวให้ดูแลนักเรียนได้อย่างเต็มที่ คู่มือการค้นพบอาชีพจะช่วยให้นักเรียนได้กำหนดเป้าหมายทางอาชีพของตนเอง โดยวิธีการทดลองจะเป็นวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะมีแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนได้ทดลองวางแผนทางอาชีพตามแต่ละขั้นตอน และจะให้นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติตามคู่มือด้วยตนเองตามจุดมุ่งหมายของคู่มือ นักเรียนจะต้องสังเกต ปฏิบัติตามคู่มือ

และบันทึกหลังจากนั้น นักเรียนจะได้ประเมินตนเองในแต่ละครั้ง รวมทั้งหมด 12 ครั้ง เพื่อช่วยให้นักเรียนมองเห็นวิธีการค้นหา และเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

จุดมุ่งหมายการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) วุฒิภาวะทางด้านอาชีพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4 – ม. 6) โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้คู่มือ การค้นพบอาชีพ
3. เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สมมติฐานการวิจัย

1. วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. วุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงขึ้นหลังจากการใช้คู่มือการค้นพบอาชีพ
3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้คู่มือการค้นพบอาชีพมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการและผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งวิธีดำเนินการศึกษาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 1 การศึกษาวุฒิภาวะทางด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 318 คน เป็นเพศชาย 170 คน และเป็นเพศหญิง 148 คน เครื่องมือที่ใช้ทดลองได้แก่แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว และแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

แบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ มี 5 ด้านคือ ด้านที่ 1 การประเมินบุคคล จำนวน 12 ข้อ ด้านที่ 2 การรู้จักข้อมูลทางอาชีพ จำนวน 11 ข้อ ด้านที่ 3 การรู้จักลักษณะงาน จำนวน 14 ข้อ ด้านที่ 4 การวางแผนทางอาชีพ จำนวน 15 ข้อ ด้านที่ 5 การแก้ปัญหาทางอาชีพ จำนวน 13 ข้อ และแบบสำรวจแต่ละข้อมี 5 ตัวเลือก มีคะแนนค่าความยากง่าย (Item

difference) อยู่ระหว่าง 0.00-0.78 ค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) มีค่าระหว่าง -0.30 -0.806 และค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ทั้งฉบับมีค่า 0.885

ตอนที่ 2 การพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของ

นักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่มีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการพัฒนาจำนวน 24 คน และสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 12 คน ซึ่งนักเรียนกลุ่มทดลองได้ใช้คู่มือ การค้นพบอาชีพจำนวน 12 ครั้ง และกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการใช้คู่มือการค้นพบอาชีพ โดยคู่มือการค้นพบอาชีพประกอบด้วย 5 ส่วน โดยแบ่งตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินตนเอง ให้นักเรียนได้วางเป้าหมายชีวิต เป้าหมายอาชีพ และสำรวจตนเอง เรื่องความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความชอบของตนเอง

ส่วนที่ 2 การรู้ข้อมูลทางอาชีพ ให้นักเรียนรู้จักลักษณะการทำงานของอาชีพซึ่งจะแบ่งอยู่ในแต่ละประเภท เพื่อช่วยให้นักเรียนค้นพบอาชีพที่ตนสนใจ

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการเลือกงาน ให้นักเรียนรู้จักรูปแบบการทำงาน ขอบเขตของการทำงาน เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ตัดสินใจในการเลือกอาชีพ

ส่วนที่ 4 การวางแผนทางด้านอาชีพ ให้นักเรียนได้วางแผน โดยพิจารณาองค์ประกอบของตนเองแต่ละด้านว่ามีความสอดคล้องกับอาชีพที่ตนเองเลือกไว้หรือไม่

ส่วนที่ 5 การแก้ปัญหาทางอาชีพ ให้นักเรียนได้ลองแก้ปัญหาทางอาชีพด้วยตนเองโดยพิจารณาจากกรณีตัวอย่าง

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ t-test และความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

ตอนที่ 1 การศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพ

1.1 เมื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะโดยจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนหญิงมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 ตารางเปรียบเทียบคุณลักษณะทางอาชีพ จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะ	คุณลักษณะทางอาชีพ		t-ratio	p-value
	\bar{X}	SD		
เพศชาย	33.47	14.01	4.26	.001
เพศหญิง	39.79	12.41		

1.1 เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะทางอาชีพจำแนกตาม และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามลำดับ อย่างมีระดับชั้นพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 2 คุณลักษณะทางอาชีพสูงสุด รองลงมานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.2

ตาราง 2 ตารางเปรียบเทียบคุณลักษณะทางอาชีพ จำแนกตามระดับชั้น

คุณลักษณะ	คุณลักษณะทางอาชีพ		t-ratio	p-value
	\bar{X}	SD		
ระดับชั้น				
นักเรียนชั้น ม.4	31.12	12.28	12.70	.000
นักเรียนชั้น ม.5	35.35	13.37		
นักเรียนชั้น ม. 6	41.58	13.33		

1.3 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's) โดยจำแนกตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนชั้น จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคุณลักษณะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนชั้น ที่5 มีคุณลักษณะทางอาชีพไม่แตกต่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ มัธยมศึกษาปีที่4 ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ตารางเปรียบเทียบคุณลักษณะทางอาชีพ จำแนกตามระดับชั้นด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's)

ข้อมูลส่วนตัว		MD	S.E	p-value
นักเรียนชั้นม. 4	นักเรียนชั้น ม. 5	-423	1.98	.105
	นักเรียนชั้น ม. 6	-10.46	2.17	.000
นักเรียนชั้น ม. 5	นักเรียนชั้น ม. 4	-4.23	1.98	.105
	นักเรียนชั้น ม. 6	-6.22	1.60	.001
นักเรียนชั้น ม. 6	นักเรียนชั้น ม. 4	10.46	2.17	.000
	นักเรียนชั้น ม. 5	6.22	1.69	.001

1.4 การเปรียบเทียบรายคู่ด้านคุณลักษณะทางอาชีพในกลุ่ม นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่า 3.00 มีคุณลักษณะทางอาชีพสูงกว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 2.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่า 3.00 มีคุณลักษณะทาง

อาชีพสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 2.00 – 2.99 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 2.00 มีคุณลักษณะทางอาชีพไม่แตกต่างจากกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 2.01 – 2.99 ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ตารางเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะทางอาชีพจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ข้อมูลส่วนตัว		MD	S.E	p-value
ต่ำกว่า 2.00 ($N_1 = 22$)	ระหว่าง 2.00 -2.99	-8.88	2.59	.003
	มากกว่า 3.00	-22.92	2.71	.000
ระหว่าง 2.00 – 2.99 ($N_2 = 195$)	ต่ำกว่า 2.00	8.88	2.59	.003
	มากกว่า 3.00	-14.03	1.41	.000
มากกว่า 3.00 ($N_3 = 101$)	ต่ำกว่า 2.00	22.92	2.71	.000
	ระหว่าง 2.00 – 2.99	14.03	1.41	.000

ตอนที่ 2 การพัฒนาพฤติกรรมด้านอาชีพโดยใช้คู่มือการค้นพบอาชีพ

ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยคู่มือการค้นพบอาชีพแล้วมีคะแนนพฤติกรรมภาวะทางอาชีพสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยคู่มือการค้นพบอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และพบว่านักเรียนกลุ่มควบคุมหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนคาบแนะแนวตามปกติแล้วมีพฤติกรรมภาวะทาง

อาชีพสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนคาบแนะแนวตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อย่างไรก็ตามระดับคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้คู่มือการค้นพบอาชีพเพิ่มสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ($n_1 = 12$) และนักเรียนกลุ่มควบคุม ($n_2 = 12$) ก่อน และหลังการใช้คู่มือการค้นพบอาชีพ

	Mean (SD)		Mean Difference	t-value	p-value
	Pre-test	Post-test			
กลุ่มทดลอง	13.33 (2.05)	47.33 (4.27)	34.00 (3.67)	34.11	.000
กลุ่มควบคุม	13.41 (1.83)	26.75 (6.56)	13.33 (6.29)	7.34	.000
Mean Difference	13.37 (1.94)	34.08 (5.41)			
t-test	0.105	9.10			
p-value	0.918	.000			

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมภาวะทางอาชีพ

1.1 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีอาชีพของกินซ์เบิร์ก (Ginzberg, 1951 : 1790) ที่พบว่าเด็กหญิงสามารถเลือกอาชีพได้เป็นจริงกว่าเด็กชาย เพราะมีโอกาส

แสดงบทบาทจากการทำงานจริงในชีวิต เด็กหญิงจึงเข้าใจการทำงานในอนาคตได้ดีและเร็วกว่าเด็กชาย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของลูซโซ (Luzzo, 1995 : 319 - 322) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมภาวะทางอาชีพของนักเรียนและอุปสรรคด้านการพัฒนาอาชีพพบว่าเพศจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษา โดยนักเรียนหญิงจะมีทักษะในการ

ตัดสินใจเลือกอาชีพได้เหมาะสมกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2 เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ กิงซ์เบิร์ก (Ginzberg) (นันทา สุรักษา. 2548 ; อ้างอิงจาก Ginzberg.) เนื่องจากว่าระยะการเลือกอาชีพตามความเป็นจริงจะอยู่ในช่วงอายุ 17 – 21 ปี ซึ่งจะมีการพิจารณาการเลือกอาชีพตามสภาพของความเป็นจริง และพิจารณาองค์ประกอบของตนเองทั้งความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และองค์ประกอบด้านอาชีพ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพตามสภาพความเป็นจริง และทำให้อาจส่งผลให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่า

1.3 การจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันจะมีระดับคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกันนั้นโดยอาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอในการเรียนและเลือกใช้ เลือกปฏิบัติตามความชอบ ความเหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้พฤติกรรมที่ตนเองเลือกนั้นช่วยส่งเสริมการเรียนของตนให้ดีขึ้น โดยพฤติกรรมการเรียนนี้อาจได้มาจากการค้นพบด้วยตนเอง หรือการปรับประยุกต์ใช้ของผู้อื่นให้เหมาะสมกับตนเอง (กัมปนาท ศรีเชื้อ. 2551 : Online)

2. การพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพ พบว่านักเรียนที่ใช้คู่มือการค้นพบอาชีพจะมีวุฒิภาวะทางอาชีพที่สูงขึ้น โดยสอดคล้องกับกระบวนการแนะแนวอาชีพที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนรู้จักตนเอง มีประสบการณ์ มีทักษะในการศึกษาตนเองในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพ มีการรู้จักโลกของอาชีพ ทำให้นักเรียนสามารถนำข้อมูลตนเองและอาชีพมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียน ชีวิต และอาชีพ ตัดสินใจเลือกอาชีพ เตรียมตัวพัฒนาตน เพื่อพัฒนางานให้สร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้กับตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติต่อไป (กรมวิชาการ. 2546 : 1) และสอดคล้องกับ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (ปัญญาทิพย์ ทิมวงศ์. 2542 ; อ้างอิงจาก ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 62 – 63) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนเกี่ยวกับอาชีพ โดยขั้นตอนแรกจะเป็นด้านความรู้จักและเข้าใจตนเอง เพื่อทำให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการ ความสามารถ และบุคลิกภาพของตนเอง ส่วนขั้นตอนที่ 2 จะเป็นด้านความรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม

เกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้รู้จักเกี่ยวกับข้อมูลของแต่ละอาชีพ โดยสอดคล้องคู่มือการค้นพบอาชีพที่จะช่วยให้นักเรียนสำรวจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดเพื่อค้นหาข้อมูลทางอาชีพทางการสำรวจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ อย่างละเอียด และมีการวางแผนทางอาชีพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการอาชีพของซูเปอร์ (นันทา สุรักษา. 2548 : 12 – 15 ; อ้างอิงจาก Super. 1990) ที่ได้อธิบายว่า ระยะการสำรวจ (Exploration stage) จะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 15 – 24 ปี ซึ่งเป็นระยะที่เริ่มมีการสำรวจตนเอง และอาชีพ โดยมีการแสวงหาข้อมูลจากกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน มีการทำงานพิเศษ นอกเหนือจากเวลาเรียน การได้ทำงานอดิเรก และการได้เล่นบทบาทสมมติเกี่ยวกับอาชีพ และสอดคล้องกับระยะการพิจารณาเลือกอาชีพ (Tentative substage) ที่อยู่ในอายุระหว่าง 15 – 17 ปี โดยบุคคลที่อยู่ในช่วงนี้จะมีการพิจารณาและได้ลองเลือกอาชีพตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัด ทำให้มีโอกาสได้เลือกอาชีพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในระยะนี้เกิดจากความพยายามใช้จินตนาการเกี่ยวกับอาชีพของตนเองที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และการได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการทำงาน ล้วนมีส่วนนำมาพิจารณาเลือกอาชีพ นอกจากนี้ได้สอดคล้องกับขั้นการเปลี่ยนแปลง (Transition substage) ที่อยู่ในช่วงอายุ 18 – 21 ปี ซึ่งเป็นขั้นที่บุคคลได้พิจารณาการเลือกอาชีพตามสภาพความเป็นจริงมากขึ้น เช่น การพิจารณาตนเอง การพิจารณาโอกาสทางการศึกษา และการพิจารณาโอกาสที่จะได้งานทำ โดยในขั้นนี้บุคคลจะได้เริ่มฝึกหัดทักษะการศึกษาเฉพาะด้าน จึงอาจจะส่งผลทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 16 – 18 ปี ที่ได้ทดลองใช้คู่มือการค้นพบอาชีพมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า การใช้คู่มือการค้นพบอาชีพ สามารถทำให้กลุ่มตัวอย่างมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คู่มือการค้นพบอาชีพในครั้งนี้ช่วยให้นักเรียนรู้จักสำรวจตนเอง เพื่อพิจารณาว่าตนเองมีความเหมาะสมกับอาชีพที่สนใจหรือไม่อย่างไร และส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองมากยิ่งขึ้น มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1. การใช้คู่มือการค้นพบอาชีพ พบว่าเพศหญิงมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่าเพศชาย อาจมีการพัฒนารูปแบบให้มีความสอดคล้องกับเพศชายเพิ่มมากขึ้น

1.2. การใช้คู่มือการค้นพบอาชีพ ควรปรับรูปแบบวัตถุประสงค์ ขั้นตอน วิธีการ ทำให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเพื่อเป็นแนวทางการตัดสินใจ

เลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้คู่มือการค้นพบ
อาชีพเกิดประสิทธิผลสูงสุด

นักเรียน โดยอาจปรับหนังสือเป็นแบบมัลติมีเดีย หรือรูปแบบ
การตูน เพื่อให้คู่มือมีน้ำหนักความสนใจมากขึ้น

1.3 คู่มือการค้นพบอาชีพพบประสิทธิผลในการ
พัฒนาคุณภาพทางอาชีพ จึงอาจสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้น



บรรณานุกรม

- กัมปนาท ศรีเชื้อ. (2551). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2551 จาก [http:// www.lei2.obec.or.th](http://www.lei2.obec.or.th).
- กรมวิชาการ. (2546). คู่มือวางแผนการเรียน ชีวิต และอาชีพ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- นันทา ผู้รักษา. (2548). รูปแบบชีวิตและการให้คำปรึกษาอาชีพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัญญาทิพย์ ทิมวงศ์. (2542). การเปรียบเทียบการแนะแนวเป็นกลุ่มด้านอาชีพและกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้
อาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนด้านเกวียนวิทยา อำเภอโชคชัย จังหวัด
นครราชสีมา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรภา วรแสง. (2546). การศึกษาคุณภาพด้านอาชีพและการพัฒนาคุณภาพทางอาชีพของนักเรียนโดยการให้
คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอ ไคร์ท์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมินทราชู
ทิศ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย
เอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา
และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีระยา สุนทรยาคม. (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับคุณภาพทางอาชีพของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ ;และอังคณา สายยศ. (2542). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วรรณภา พรหมบุรณย์. (2540). การให้คำปรึกษาในการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาการทำงานการพัฒนามนุษย์ที่ยั่งยืน.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สหธรรมิก จำกัด.
- สมโภชน์ เข้มสุภาษิต. (2549). ทฤษฎีและการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anastasisidis Atallah, Vycki. (2004). By the book : Women and Self – help book reading. Dissertation Abstract.
Retrieve Febuary 28, 2005. from www.lib.umi.com/dissertation/fullcit
- Elwood N. Chapman. (1988). The Fifty-Minute Career Discovery Program. United State of America : Crisp
Publications, Inc.
- Gerken, L Dumont. (1993). A Study of The Relationship of level of Vocational dentity and Degree of
Congruence between Expressed and Measured Vocational Interest of Engineering Students Aspiring
to Managerial or Technical Careers. Doctor's Thesis. Florida : State University, 1993.
- Keith Humphreys. (1999) Professional Interventions that facilitate 12 step Self – Help Group Involvement.
Alcohol Research and Health. V.23 : Washington Retrived 16 September 2005. from <http://www.proquest.umi.com>.
- K Teschke ; AF Olshan ; J L Daniels ; A J De Roos ;& et al. (2002, Sep) Occupational exposureAssessment /
Commentary. Occupational and Environmental Medicine, V. 59. :London.
- Luzzo, Darrel Anthony.(1995,January-February) Gender Difference in College Students's Career Maturity and
Perceive Barriers in Career Development. Journal of Counseling & Development. 73 : 391 – 399.